

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo

Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, M.DC.LXXXIX.

Cap. CXXIV. Legitimatio per rescriptum supremi Principis facta, non potest præjudicare fideicommisso, nisi Princeps deroget ex certa scientia, & de plenitudine potestatis, & agatur de fideicommisso ...

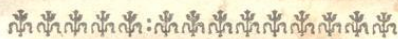
[urn:nbn:de:hbz:466:1-98388](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98388)

Qu. & Ref. Civil. Pars II. Cap. CXXIV. 65

Rota decif. 173. n. 2. post tract. Pacifici de Salvian. interdict. Merlim. de pignori lib. 3. q. 54.

- 12 Quod autem attinet ad fructus per patrem, tanquam administratorem bonorum filiorum suorum perceptos ex bonis maternis ipsorum; certum est quod de illis fructibus pater debita annua solvere tenebatur, veluti census, & alia similia: Castill. de usufruct. cap. 56. num. 14. 15. & 16. Menoch. lib. 4. præsumpt. 143. num. 18. & consil. 115. num. 11. vol. 2. Castill. ubi sup. cap. 58. num. 10. ubi quod usufructuarius omnium bonorum tenetur annua debita persolvere. Et sic cum ipse non posset ignorare præfata annua debita, quia agebatur de proprio ipsius facto, in quo non poterat probabiliter prætereignotantiam, tenetur refarcire damna filiis suis ex sua mala & dolosa administratione illata: & competit pro ejusmodi mala administratione hypotheca liberis super bonis paternis: Negut. de pignori. 2. part. memb. 4. n. 13. Covar. lib. 1. var. resolut. c. 8. num. 6. versic. est & alia. Peregr. consil. 38. n. 15. & sequent. vol. 6. ¶ quæ hypotheca incipit à die quo pater administrare cepit, non autem à die quo malè administrare inchoavit: l. cum oportet, §. final. & ibi Gloss. in verbo initium, C. de bon. que lib. Negut. 2. part. memb. 4. num. 17. versic. & ista tacita: & membr. 1. 3. part. n. 20. Gratian. discept. c. 901. num. 3. Berlich. lib. 1. conclus. 67. n. 18.

Et sic resolutæ manent propositæ difficultates.

CAPUT CXXIV.

Legitimatio per rescriptum supremi Principis facta non potest præjudicare fideicommissis, nisi Princeps deroget ex certa scientia & de plenitudine potestatis, & agatur de fideicommissis nondum aperto. Legitimationem cum clausula, sine præjudicio venientium ab intestato, non impedire, quin legitimatos capiat ex testamento, non tamen in præjudicium fideicommissorum. Prohibita alienatione, utrum prohibeatur illa quæ provenit ex legitimatone. Legitimationem in articulo mortis factam non nocere substitutis. De potestate Archivii Romani circa legitimatones.

SUMMARY.

- 1 Legitimationes quæ sunt contra voluntatem testatoris, nunquam admittende sunt.
- 2 Ampliatur, ut procedat etiam si legitimatio facta fuerit à Principe in amplissima forma. Sed vide infra, num. 15.
- 3 Quando agitur de ditione qua plures habet interpretationes, illa debet prevalere sub qua testator illa ditione usus est in alia testamenti parte.
- 4 Princeps legitimando non derogat expresse testatorum voluntati.
- 5 Quando testator proprias filias à successione excludit, multo magis legitimatos excludere voluisse censendus est.
- 6 Idem dicendum est, si masculos filiarum excludit.

Sanlegerii quæst. & resol. civil. T. II. P. II.

- 7 Aut si faminarum etiam extranearum legitimatos rejecerit.
- 8 Exclusis à primo & secundo substitutionis gradu legitimatis, censentur à tota successione exclusi.
- 9 Prohibita verbis amplissimis bonorum alienatione, censetur quoque prohibita legitimatio. Et explicatur quomodo procedere possit contraria Mantica sententia.
- 10 Legitimatio facta in articulo mortis non nocet substitutis.
- 11 Legitimatio Archivii Romani multum sicca & debilis est.
- 12 Clausula, sine præjudicio venientium ab intestato, non excludit à successione testamenti relicta.
- 13 Excludit tamen à successione fideicommissaria.
- 14 Archivium Romanum non potest legitimare, nisi adhibita clausula, sine præjudicio venientium ab intestato.
- 15 Princeps supremus de plenitudine potestatis quomodo deroget fideicommissis testamento relicto, & quæ in hujusmodi derogatione requirantur.
- 16 Princeps supremus facilius derogat de plenitudine potestatis fideicommissis nondum apertis, & sic in jure querendo.

U^m de legitimatone effectus queritur, tria potissimum consideranda sunt, nempe potestas, voluntas & solemnitas. De quibus difficile est certi quiddam asserere, nisi visis verbis legitimatoneis, & cognita legitimantis facultate. Ex capite itaque voluntatis paucis concludendum est, legitimatorem, de qua agitur, non præjudicare substituto, quominus ad fideicommissum ex testamento in ejus favorem apertum, ob finitam lineam masculinam naturalem & legitimam ipsius testatoris, admittatur: ¶ cum certissimum sit, nunquam admittendas esse legitimatones, quæ contra testatoris voluntatem fiunt, ex Bulla fel. rec. Ph. V. ut censuit Rota in Bononiens. de Maluetis, relata decif. 422. n. 1. part. 3. in recentioribus, & decif. 388. part. 1. Fusar. de substitut. fideic. quæst. 408. n. 2. 1. ubi loquitur quando pater excludit proprios filios legitimatos: & ad hoc allegat Paris. Eugen. & Decianum. ¶ Quod locum habet, quantumvis legitimatio à Principe concessa fuerit in amplissima forma, Lup. de illeg. comment. 3. §. 2. n. 18. versic. quæ conjectura. Limitanda tamen ut infra, n. 15. & 16.

Hoc autem in testamento, de quo agitur, satis expressa est testatoris voluntas, qui expressè declaravit se vocare ad fideicommissum liberos naturales & legitimos, natos & nascituros, & per lineam masculinam descendentes, legitimos & naturales, non autem legitimatos.

Et licet longo orationis interposito contextu postea disponat, quod si acciderit quodcumque & futuris temporibus finiri & extinguere lineam masculinam naturalem & legitimam ipsius testatoris, admittantur legitimi & naturales filiae suæ naturalis & legitimæ, nati & nascituri, & ab ea descendentes in infinitum, non repetita expressa legitimatorum exclusionem; non tamen ideo minus certa voluntas circa illorum exclusionem hoc quoque casu videri debet, quia dum de extinctione lineæ masculinæ filii loquitur, non de alia linea masculina agit, quàm de ea cujus superius fecerat mentionem, nimirum de legitimis, & non legitimatis, quia pars una testamenti alià declarat: l. si servus plurium, §. finali. ff. de legat. 1.

66 Petri Francisci de Tonduti Sanlegerii,

& non præsumitur correctio voluntatis in eodem testamento: præsertim cum agatur de deficientia eiusdem lineæ descendentiæ Fabii, & sic legitimorum, & non legitimorum: *Item qui mutatum*, ff. de probat. Et cum aliquod verbum plures habere potest significationes, interpretatio fieri debet iuxta eum sensum, in quo testator nomen illud accepit, *qui filiabus*, & ibi DD. ff. de legat. 1. Peregr. consil. 65. num. 13. & 14. vol. 2. & consil. 69. num. 1. 2. & 3. vol. 3. Albert. Brun. consil. 15. num. 11. Quod aded verum est, ut hoc casu Princeps per suum rescriptum expressæ substitutioni illius qui post factam huiusmodi legitimorum in alio testamento capite exclusionem vocatus est, derogare non possit: ex Mantica de conject. ult. volunt. lib. 11. tit. 10. num. 24. in additione, versic. sed hæc limitatio, in Novis.

Accedit quod testator proprias filias à successione sua excludere voluit; & deficientibus masculis, non ipsas, sed illarum filios masculos vocavit: nec omnes quidem masculos, sed ex certo dumtaxat matrimonio nascituros. Unde et filias proprias propter familiæ honorem exclusit, & alios masculos, quos filia ex alio per eam forsan contrahendo matrimonio suscipere potuisset; quanto magis legitimatos, in quibus minor esse solet affectio, quam in filiabus legitimis? ita arguit Riminald. jun. consil. 46. n. 42. Menoch. consil. 625. num. 41. Intrigl. cent. 3. quæst. 65. num. 76.

Et cum masculos filiarum vocaverit, non est dubium quin legitimatos excluderet, qui ex filiabus nati familiam denigrassent: ut docet Menoch. consil. 318. n. 19. Et licet filiarum legitimatos exclusit, ita masculorum, ne diversa dispositio inter hos & illos facta censeatur: Menoch. dicto consil. 318. num. 19. Molin. de primog. lib. 3. cap. 3. num. 34. & ibi Addent. qui ampliavit ad foeminam etiam extraneæ familiæ: Brun. dicto consil. 14. num. 11. Hieron. Alban. consil. 29. num. 7. Et sunt ergo legitimati & in primo, & in secundo substitutionis capite exclusi; ergo in totum, ne diversa oriatur determinatio, & eiusdem dispositionis contrarietas: *Item hoc iure*, ff. de vulgar. & pupillar. substitut. Lup. de illeg. comm. 3. §. 2. n. 19.

Non parum etiam confert ad declarandam testatoris voluntatem expressa illa alienationis prohibitio omnibus tam institutis quam substitutis facta continuo, semper, & in infinitum; & omnis actus, qui dici, aut ex eo inferri posset alienatio: quia eiusdem testatoris intentio semper fuit, & est, bona eiusdem continuo & perpetuo restare & permanere debere in domo, & familia sua, de gradu in gradum, modo quo supra, & infra, & in linea masculina legitima & naturali conservari, & in æternum servari. Quæ verba non possunt intelligi, nisi ad exclusionem legitimorum, propter tacitam ejus repetitionem vigore illorum verborum, modo quo supra. Tum etiam, quia cum legitimatio sit alienatio, hac ita expresse prohibita, illa quoque pari ratione prohibita censeatur: ut post plures declarat Intrigliol. dict. centur. 3. quæst. 65. num. 53. quem vnum ad hoc allegare sufficit, & Fufar. de substit. fideic. quæst. 408. num. 101. Quamvis Mantica in contraria fuerit sententia, referente Lup. de illegit. comm. 3. §. 2. num. 27. Sed ex dinumeratione Auctorum constat contra ipsum communem esse sententiam. Et in omnem eventum Mantica opinio non posset in casu isto procedere, in quo prohibitio facta fuit relative ad præcedentem legitimorum exclusionem, per illa verba: *Quibus omnibus institutis & substitutis*, &c. & per illa modo,

quo supra: quæ tacitam dictæ exclusionis continet repetitionem, stantibus præsertim supradictis, Nobili ac Illustri testatoris familia, ac præsertim facta alimentorum dumtaxat filio naturali nato, & aliis, quæ (ni fallor) ex ipsius legitimatio nis lectura, aut defectu potestatis legitimatio elici poterunt.

Addo, quod legitimatio facta fuit in actum mortis, & sic non nocet substitutis: Fufar. de substit. 9. 408. num. 175. Menoch. consil. 226. n. 86. & per quartum casum.

Censui itaque, legitimatos non esse admodum tendos.

Sed proposita mihi in simili casu alia legitimatione: Dixi legitimationem illam non posse suffragari; tum quia facta erat per collegium Archiepiscopi Romani, quæ apud DD. multum siccæ & debilis existimatur, teste Gratian. discept. forens. c. 744. n. 1. qui illam aded debilem & tennem esse alius, & non possit esse debiliorem. Tum etiam quia facta fuit cum clausula, *sine præiudicio venientium ab intestato*, quæ licet legitimatum solum excludat à successione intestati, non autem à testamentaria; præiudicium de patr. pot. parte 2. cap. 4. numero 213. fol. mlti. per Lup. de illeg. comm. 3. §. 1. num. 59. & hæc est communis DD. sententia, de qua Marxa in tract. de illeg. multis allegans parte 1. claus. 1. 61. & per claus. 69. n. 5. Pascal. de patr. potest. parte 2. cap. 4. n. 11. fol. 300. Lup. tract. de illegit. comm. 3. §. 1. n. 59. Gratian. discept. cap. 958. num. 15. & ibi per ipsum c. 496. n. 20. Rota coram Gregor. XV. de 13. n. 3. & 201. n. 4. Rota in recent. decis. 600. n. 24. & 7. p. decis. 667. n. 4.

Et quamvis Peregr. in tract. de filioem. c. 123. num. 86. de hoc dubitare videatur quædam æquæ de spurio, cui à jure successio negatur, ut eo casu videatur inclinare in illam sententiam, quod clausula *sine præiudicio venientium ab intestato*, excludat spurios legitimatos, ut nec ex testamento locum possint: tamen in fine, ipsemet Peregrinus contra sententiam resistere videtur, allegando Alexandr. 187. vol. 5. ubi punctualis habetur decisio in rem spuriorum legitimatorum, qui in omnibus legitimis habendi sunt: ut dicit idem Peregr. 61. num. 7. vol. 5. & idem in favorem etiam eorum concludit Gratian. discept. cap. 635. num. 3. cap. 958. num. 3. juncto n. 30. Metlin. de legat. tit. 2. §. 9. n. 8. Card. Tusch. lrr. C. conclus. 336. n. 1. post Corn. conclus. 93. n. 29. lib. 2. Spinol. de Stam. gloss. 166. n. 124.

Attamen illa clausula, *sine præiudicio venientium ab intestato*, in legitimatione appolita, excludit etiam à successione fideicommissaria: præsertim si prorsus huic legitimationi possit superesse spes succedendi ex fideicommissis auctorum, stante huiusmodi clausula, ut notavit Barbof. de clausul. cap. 53. n. 1. & in propriis terminis legitimatio facta per Collegium Archiepiscopi, determinavit Rot. Rom. 145. n. 16. p. 1. in recentior.

Ad hoc igitur, ut legitimatio substitutis non possit, advertendum in primis est, illam non ab intestato, sed à summo Pontifice obtinendam esse, cum non liceat Archiepiscopo ex tenore suorum privilegiorum legitimare sine illa clausula, *sine præiudicio venientium ab intestato*: ut declaravit Rot. Rom. decis. 145. n. 16.

Præterea cum supra in principio huius cap. prædictum fuerit, Principem supremum non derogare substitutionibus testamentariis; tamen de potestate potestatis hoc illi facere licet, quamvis non

Quæst. & Res. Civil. Pars II. Cap. CXXV. 67

soleat. Et in hoc casu ad hoc ut substitutis fiat præjudicium, debet clarè constare de mente concedentis, quod voluerit etiam præjudicare substitutis in fideicommissis, hoc pacto: *Quod legitimatus in omnibus & per omnia succedat, habeatur, & excludat in legatis & fideicommissis, prout succederet, haberetur, & excluderet, si natus & procreatus esset de legitimo matrimonio*: stante enim hac clausula, substitutum excludi ostendit Marefcot. lib. 2. var. resolut. cap. 88. n. 9. & sequent.

Requiritur etiam in legitimatione facta à Principe clausula, *De plenitudine potestatis, vel Ex certa scientia, vel, Motu proprio*. Fufar. de substit. q. 408. num. 141. Requiritur etiam quod in narrativa fiat mentio substitutionis, & qualitatis fideicommissi, saltem in genere. Fufar. ibid. n. 153. Gratian. discept. for. c. 673. n. 5. juncto n. 20.

- 16 Facilius autem Princeps legitimationem concedere poterit in præjudicium substitutorum, antequam illis fuerit jus quæstum per eventum conditionis, quotiescumque verè & bene constat de mente ipsius Principis: Mart. de success. legal. p. 1. q. 18. art. 8. n. 29.

CAPUT CXXV.

De exclusione fideicommissi gradualis & perpetui, propter verba & dictiones restrictivas, non obstante consideratione masculinitatis, & primogenituræ, prohibitionem alienationis, & digressionem ad plures gradus. De substitutione vulgari per plures gradus subordinata; quod in ea, admisso uno ex substitutis, ceteri excludantur. Et ex quibus arguatur plures substitutos admitti per solam substitutionem vulgarem.

SUMMARIVM.

- 1 Deficiente conditione primo gradui adjecta, corrumpunt omnes substitutiones sequentes, juxta consilium Oldradi 21.
- 2 Condicio, si decedat sine liberis, referenda est ad tempus mortis.
- 3 Clausula, ex tunc, denotat extremitatem temporis, & omne aliud tempus excludit.
- 4 Dispositio restricta ad tempus mortis filiorum, non extenditur ad gradus ulteriores, nec ad filios filiorum.
- 5 Dispositio restricta ad superstitēs, sive tunc viventes, non extenditur ad postea natos.
- 6 Verba illa, dicto filio suo substituit, faciunt ut gravamen non extendatur ad sequentes gradus.
- 7 Præsertim quando expressum est nomen proprium heredis.
- 8 Dicitio, alioquin, est adversativa, & continet contrariam dispositionem. Idem de dictione, sin autem: n. 9.
- 10 Dicitio, modo prædicto, efficit ut dispositio censetur facta cum repetitione omnium conditionum præcedentium.
- 11 Clausula restrictiva quantum operentur in testamento.

- 12 Verba perpetuitatem inducentia non operantur fideicommissum perpetuum, quando testator usus est pluribus verbis, & clausulis restrictivis.
- 13 Substitutio expirat, quamvis liberi liberorum positi fuerint in conditione, si testator pluribus verbis restrictivis usus fuerit.
- 14 Etiam vulgaris substitutio per plures gradus fieri potest, ita ut primo admisso, ceteri excludantur.
- 15 Substitutio per verba alternativa facta sonat in vulgarem.
- 16 Quando verba substitutionis non possunt verificari nisi ante aditam hereditatem, solium denotant substitutionem vulgarem.
- 17 Clausula, & deficientibus, potest ex certis conjecturis explicari de casu mortis substituti vivo testatore.
- 18 Etiam si plures sint substituti, potest evenire casus, quo omnes vivo testatore moriantur, vel adire non possint eo mortuo.
- 19 Multum potest observantia in interpretanda testatoris voluntate.
- 20 Sola consideratio masculinitatis non inducit fideicommissum agnatum. Vide tamen infra, capite 127. & cap. 130. numero 2. cap. 120. num. 5.
- 21 Rota non recedit à consil. 21. Oldradi, propter solam femininarum exclusionem.
- 22 Et ex sola masculorum vocatione, & femininarum exclusionem inducatur perpetuum fideicommissum, oportet ut hoc fiat per totam familiam, tam effectivam, quam contentivam.
- 23 Alioquin substitutio restringitur ad casus expressos.
- 24 Sola digressio ad plures gradus non potest inferre fideicommissum agnatum, & perpetuum.
- 25 Sola primogenitorum vocatio non arguit gravamen perpetuum, nisi sit repetita in pluribus gradibus.
- 26 Primogenitura apud Nos non debent judicari ad instar primogeniturarum Hispania.
- 27 Prohibitio alienationis contentiva fideicommissi, non operatur ultra casus in fideicommissis expressos.
- 28 Onus dotandi filias impositum in certo gradu, non operatur conjecturam fideicommissi quoad alios gradus.

IN causa fideicommissaria Dominorum de Perussis, existimabam Dominum Joannem Franciscum de Perussis Dominum du Baron, uti actione carentem, à limine judicii ex sola testamenti exhibitione repellendum. Quia cum Dominus Ludovicus primus testator Clementem heredem instituerit, eique casu quo sine liberis masculis decederet, substituerit Dominum Jacobum de Perussis, & alios, procedendo ad alios gradus substitutionum, deficiente primo gradu substitutionis, ex eo quod Clemens mortuus est relicto liberis, defecit etiam tota series sequentium substitutionum. † Sufficit enim semel conditionem defecisse, & heredem defecisse relicto liberis, quidquid postea de dictis liberis contingat, juxta receptissimum Oldradi consil. 21. Menoch. consil. 85. num. 46. Peregrin. de fideicommiss. art. 15. num. 28. Et art. 29. num. 29. Honded. consil. 78. num. 14. lib. 1. Menoch. lib. 4. præsumpt. 69. num. 1. Rota divers. decis. 230. n. 1. part. 2. Ioseph. Ramon. consil. 100. num. 122. & multis sequens. & infiniti allegati